

Úvod

Listy Deža Ursinyho Eve Rosenbaumovej *Jabloň v zime* prichádzajú zďaleka, a predsa zblízka. Zďaleka: Od ich vzniku uplynulo štyridsaťpäť rokov, od Dežovej smrti dvadsať. A predsa zblízka: uzatvárajú, akýmsi račím chodom, vedno s listami Zdeňke Krejčovej *Moja milá pani* (Bratislava: Artfórum, 2007) a spolu so vzájomnými listami so synom Jakubom *Ahoj tato – milý Kubo* (Bratislava: filmotras, 2015) akýsi voľný triptych, trojdielny obraz Dežovho života a doby, v ktorej sa odohrával. S trochou nadsádzky a ľahko parafrázujúc možno hovoriť aj o Dežovej ceste pedagógiou, praktickou životnou skúsenosťou od prvej do poslednej lásky.

* * *

Dežo Ursiny (1947 – 1995) bol hudobník, filmár, textár, prozaik. Ako hudobník bol prítomný na hudobnej scéne od šesťdesiatych do deväťdesiatych rokov piesňovými albumami, ku ktorým napísali anglické texty jeho matka Elena Ursinyová, Peter Petro a Juraj Lihosit (*The Beatmen*, 1965, *The Soulmen*, 1968; *Provisorium*, 1973) a slovenské texty Ivan Štrpka (*Pevnina detstva*, 1978; *Nové mapy ticha*, 1979; *Modrý vrch*, 1981; 4/4, 1983; *Bez počasia*, 1984; *Zelená*, 1986; *Na ceste domov*, 1987; *Do tla*, 1992; *Ten istý tanec*, 1992; *Príbeh*, 1994), Ján Štrasser (*Burčiak*, 1979) a Dušan Mitana (gnómický text *Deň tíško zhasína...*, 1973).

Spolu s Altou Vášovou (libreto) a Jánom Štrasserom (texty) pripravil Dežo Ursiny (hudba) filmové muzikály *Neberte nám princeznú* (1982), *Niektó ako ja* (1983), divadelné muzikály *Sneh sa smial až padal* podľa Jordana Radičkova (1977) a *P+L* (1989, inscenácia 2015) a spolu s Petrom Zajacom a Jánom Štrasserom detský televízny muzikál *Ďuro Truľo* (1981).

Ako filmár nakrútil Dežo Ursiny spolu s Mariánom Urbanom filmy *Sanitrárovci* (1980) a *Gajdoš Antalík* (1982), dokrútil po Jurajovi Lihositovi film *Spievanie na zory* (pôvodný titul *Lazy*, 1979 - 1982), spravil krátku film *Vôňa života* (1986), s Ivom Brachtlom urobili filmy *O rakovine a nádeji* (1991) a *Obrázky z výletu za plot bláznince* (1994), s režisérom Mariánom Urbanom film *Dom Matky Terezy* (1993). Okrem toho zanechal nedokončený film *Interrupcia, eutanázia, trest smrti, samovražda*, ktorý dokončil Ivo Brachtl pod názvom *Času je málo a voda stúpa* (1997).

* * *

Eva Rosenbaumová (1938 – 2014) študovala v šesťdesiatych rokoch dramaturgiu na FAMU v Prahe a na VŠMU v Bratislave, spolu s Altou Vášovou napísala televízne scenáre *Nemá* (1966) a *Pani Ráfiková* (1967), v roku 1969 sa vydala a odišla do Talianska, kde žila až do smrti so svojou dcérou Luciou a druhým manželom Al-

dom. V Ríme pracovala ako sociálna pracovníčka, v dabingovom štúdiu a od roku 1987 ako lektorka slovenčiny na Katedre slavistiky, strednej a východnej Európy Filozofickej fakulty univerzity La Sapienza v Ríme, kde bola referenčným bodom pre študentov slovenčiny (Alessandra Mura). Zostavila a zeditovala svojim poslucháčkam a poslucháčom výbery zo slovenskej literatúry *Niečo sa musí stať* (1990), *Racconti slovacchi* (1993), *Netreba toľko slov* (1994), *Quattro voci della letteratura slovacca: Miroslav Válek, Ján Buzássy, Ivan Štrpka, Erik Groch* (1996, spolu so S. Richterovou), *Bratislava blues* (1997, spolu s R. Durantim).

Pri svojich profesorskách Alene Wildovej a Silvii Richterovej organizovala Eva Rosenbaumová na univerzite návštevy slovenských spisovateľov a literárnych vedcov, „bola magnetom, ktorý k sebe v Ríme priťahoval slovenských básnikov a prozaikov ako Vincent Šíkula, Štefan Strážay, Alta Vášová, Dušan Mitana, Pavel Vilikovský, Lajos Grendel, Ivan Štrpka, Ľubomír Feldek, či Ivan Kolenič“. Miroslava Vallová o nej napísala, že v talianskom prostredí znamenala jej práca „s trochou zveličenia základný kameň serióznej práce na prekladaní slovenskej literatúry do taliančiny“.

* * *

Ako textár vystúpil Dežo Ursiny z tieňa Ivana Štrpku v albume *Až do tla* (1992). Už od konca šesťdesiatych rokov však písal prozaické texty. Bol k sebe prísny a v tom čase ani neskôr ich nepublikoval. Výnimočnou celoživotnou formou Dežovho písania však boli listy. Presnejšie povedané - literárne listy. Autobiografická próza tvorí dnes nielen jednu z kľúčových línií modernej svetovej literatúry, ale ako sa pomaly ukazuje aj slovenskej povojnovej prózy. Platí to dnes už nesporne o pamätiach, zápisníkoch či denníkoch. Epištolárne texty akoby však stále ostávali v ich tieni. Jablň v zime je v poradí treťou, ale chronologicky prvou knihou listov Deža Ursinyho. Zahrnuje čas od mája 1971 do apríla 1973. Tieto zdanlivo tak vzdialené listy sa k nám však približujú nielen oblúkom, prepájajúcim začiatok sedemdesiatych s prvou polovicou deväťdesiatych rokov, ale aj blízkosťou vydania jeho listov Zdenke Krejčovej *Moja milá pani* (2007) a vzájomnou korešpondenciou Deža a Jakuba Ursinyho *Ahoj tato – milý Kubo* (2015). Všetky tri knihy možno čítať aj ako akýsi voľný triptych, tvoriaci oblúk Dežovho života, spojený s našou aktuálnou prítomnosťou.

* * *

V *Jablňi v zime* sa prelínajú a zmiešavajú tri prúdy. Jeden tvorí čas Dežovej lásky k Eve, v ktorom sa rozhoduje o jej trvaní, bytí a nebytí, druhý hraničný, liminálny čas ritualizovaného prechodu medzi svetom slobody a neslobody, tretí čas *obnovenia poriadku* a vzniku toho, čo sa nazývalo dobovo príznačným pojmom reálny socializmus, ktorý mal v každodennej podobe biedermeierovskú tvár, ale v spoločenskej oblasti znamenal revíziu starých a potvrdenie inovovaných foriem totalitného režimu.

Tieto tri prúdy sa v listoch navzájom prepájajú a vytvárajú v momentkách spoločného toku punktuálnu Dežovu správu Eve o stave seba a sveta. Je to správa o intímnom milostnom vzťahu, plnom vnútornej neistoty, ktorá je zároveň svedectvom osobného tápania a dokumentom dobovej perverzie.

* * *

Jabloň v zime je však v prvom rade životnou metaforou, ako o tom vypovedá strofa z piesne *Apple Tree In Winter*, ktorú Dežo pripísal Eve:

*In wain, apple-tree's in winter, she's in wain
No-one can take a rest beneath her shade, oh no
A poor Apple-tree's in winter, oh so sad
She's alive but dead.*

Dá sa to povedať aj tak, že listy Deža Ursinyho tvoria triptych zrodu a smrti lásky (*Jabloň v zime*), štrpkovského „dožadovania sa milosti a poznania, ktoré sa overujú bolesťou“ (*Moja milá pani*) a pedagogie, praktickej životnej skúsenosti, ktorou sa syn učí žiť a otec umierať (*Ahoj tato – milý Kubo*).

* * *

V Dežových listoch ide o kľúčové vzťahy literatúry posledných dvoch storočí – o lásku ako vzťah milosti, o hranicu medzi životom a smrťou a o možnosť či nemožnosť porozumenia medzi otcami a synmi, rodičmi a deťmi. V povojnovej slovenskej epistolárnej literatúre, v ktorej sa spája veľmi vzdialené s celkom blízkym, lebo ešte stále žijeme povojnový čas ako čas širokej prítomnosti, majú listy Deža Ursinyho Eve Rosenbaumovej a Zdenke Krejčovej miesto popri milostných listoch Dominika Tatarku. Sú zároveň podobnými svetelnými znameniami, aké vysielal z väzenia Milan Šimečka svojmu synovi Martinovi a prebleskujú ako zážehy porozumenia medzi Dežom a jeho synom Jakubom.

Peter Zajac

1971

[2. mája 1971]

Moja Eva, si moja? Nechcel som Ti ihneď písať, lebo ma napadali iba také samozrejmosti, akože mi chýbaš a je mi smutno veľmi. Keď si už bola preč, tak to bolo ešte o kus horšie, ako keď si odchádzala, a vtedy to už bolo dosť zlé.

Veľmi som sa v ten prvý deň chcel opiť, alebo voľačo také, ale nakoniec som išiel triezvy a nešťastný domov a obzeral som televíziu.

Ale na druhý deň som sa už dosť opil a na tretí už strašne, takže som ani nevládal ísť do prvého mája.

Dnes je druhého. Ja som sa strašne zľakol, keď som sa dozvedel o jednom železničnom nešťastí na trase Viedeň – Itália, ale už viem, že to je v poriadku, a už sa nebojím. Viedeň hlásila aj mená.

Keď jazdíš autom, dávaj si pozor. Lietadlom nejazdi vôbec a vlakom už len raz do Bratislavy. Aj to je riziko, ale čo už?

Musorgskij bude už zajtra, alebo pozajtra a bude zabalený a odoslaný. Tebe. V Mladej fronte vyšla nejaká kritika v samých superlatívoch, ale ja som ju ešte nečítal. Zajtra ale budem, tak Ti ju tiež dám prečítať, aby si mala radosť. Buď silná, v nastávajúcom čase to bude veľmi treba. Ja budem tiež, ale pre mňa to nie je zďaleka taký veľký problém, keď tu niet nikoho, kto by Ti ma (mi Ťa) bránil.

Ani s tou Juhosláviou to nebude iba tak, devízové prísluby sú už dávno fuč, ako som zistil. Voľačo ešte vymyslíme.

Tuším, že na čas prestanem s tým pitím. Vylial som za tie dva dni do kanála celý majetok a mohlo to byť aj na rozumnejšie veci. Ale trochu to pomohlo. Ako obyčajne.

Bez meškania sa zamysli nad scenárom, bude dobré pracovať na tom za tepla a v klude. Teraz máme habadej času. Keď Ti niečo príde na rozum, daj mi ihneď vedieť. Ja teraz dobojujem posledné tri týždne školskej dochádzky a potom sa už z tejto branže budem venovať len našim spoločným veciam. Už si idem aj po Matrónu z Efezu.

Kedy príde Tvoj list? Chcem sa Ťa dotýkať.

Na tomto mieste som dlho nepísal, ale zato o to viac na Teba myslel.

A videl som, že všetko bude dobré, a som z toho strašne rád.

Keď som odchádzal od autobusu, Bumba s tou ďalšou, ktorú som nenávidel, ostali čakať na Vieru Šimekovú a Bumba za mnou skríkla, aby som sa u nej niekedy zastavil. Zakričal som, že dobre, a myslel som si svoje, ale teraz sa mi zdá, že to asi urobím. Chcem s niekým hovoriť o Tebe, ale mohla by to

byť povedzme Selma? Absurdné!

A tak sú obe zase prítomné a dúfam, že Ti je to tiež aspoň trochu na smiech. Čo už mám robiť? Vyberiem si z dvoch cieľov to, ktoré je v danej situácii o niečo menšie.

Samozrejme, že sa všetci viac, ale aj a hlavne menej zasvätení zaslúžili o dokonalé zverejnenie nás, a tak sa teraz diskutuje o tom, čo bude potom, atď. Všetci majú nejaký zaujímavý názor. Napríklad: že to čas zahladí rýchlo do stratena. Alebo: že sa rozvedieš. Existuje viacero variantov dôsledkov, ako: že to potom oľutuješ, alebo: že to potom oľutujem. A tak. Nezdá sa Ti to byť povznášajúce, že si robia toľko starostí práve kvôli nám? Milá moja. Neplač, poviem Ti vtip. Fantastický: Príde taký štúply človečik za riaditeľom cirkusu a vraví: Mám vynikajúci výstup. Pretiahnem tridsať žien za sebou.

Riaditeľ vyskočí, keď to počuje a rozkáže nastúpiť tridsať žien. Chlapík sa pustí do práce a pri dvadsiatej šiestej odpadne.

Riaditeľ sa strašne napajedí, že bol podvedený, a chlapík sa ospravedľňuje: Však ráno som to päťkrát skúšal a šlo to!

Že to nestojí za nič? Ale keď mne sa chce písať Ti len samé vážne a smutné veci, Ty si asi dosť smutná aj bez nich a tie ostatné veci sú bohužiaľ všetky blbosť. Lúbim Ťa viac. Ešte viac.

Ja viem, že keď sa píše, tak to nie je ono, ale to, čo chýba, je práve to, že Ťa vidím a že Ťa hladkám po vlasoch a inde, kde chceš, a že Ťa líbнем, ale nie, keď nechceš, a že Ty sa smeješ, nadávaš mi dobytku a iba ukradomky sa obzrieš, či to niekto nevidí, potom vypiješ jeden pohár vína a si na mol sťatá, alebo sa držíme za ruky na lehátkach vo vlaku, kde to už objektívne stojí za hovno a aj tak si pri mne.

Tak toto je ešte horšie, ako som si myslel, že bude, a nahradiť sa nedá, ale môžeme si to nejako uľahčiť. Tak si uľahčíme: Robme na našej robote, čítajme a počúvajme veci, čo máme obaja radi, a píšme si o tom a niekedy si pripomeňme aj to, ako sa tešíme, že to už o chvíľu zase bude dobré, aj keď iba na chvíľu.

Myslím, že sa pri Tebe naučím skromnosti. Ale len veľmi nerád. Taký som ja nerád.

A tak Ťa bozkávam len v duchu, ale zato strašne často a už Ti hádam vôbec nemusím pripomínať, že ak Ti je občas ťažko, tak čo vie a cíti nie Dažko, ale *DEŽKO*, ktorý je Tvoj.

Ahoj.

[máj 1971]

Milá moja, čakám deň čo deň na pár Tvojich slov ako na spasenie a dnes už je piatok. S úžasom si uvedomujem, že je to deviaty deň, odkedy si preč. Mne sa to zdá byť tisíc dní. A je to stále horšie. Čo je s Tebou? Nech je už, ako chce, aspoň pár slov, prosím.

Keďže sa nemôžem naštylizovať do veselosti (už pár dní odkladám kvôli tomu písanie a vidím, že by som ho mohol odkladať donekonečna), vynasnažím sa byť aspoň v časti tohto listu len vecným informátorom.

Musorgského som Ti, samozrejme, zohnal. Hneď som Ti ho aj chcel poslať, ale opäť som sa musel presvedčiť o svojej nekonečnej naivite vo veciach praktických: Treba povypĺňovať všelijaké listiny, a to aj v taliančine, čo by nebolo také strašné. Ale s otvoreným balíkom treba ísť na colnicu, aby sa orgány presvedčili, či neposielam vagón hašišu. To by tiež bolo v poriadku. Lenže tá colnica úraduje len v piatok a v pondelok. Čiže som Ti platňu dnes mohol poslať. Ibaže najnovšie stúplo porto o 360 %. A ja som plonk. Tak Ti ju pošlem v pondelok.

Platňa je krásna a budeš mať z nej radosť. Mne sa z prvej strany, z kartíniek, najviac páči Gnomus. Veľmi pochmúrna a tragická nálada. Pritom vznešená. Som ňou už dlhšiu dobu trochu ovplyvnený. To všetko inštrumentoval Ravel a je to počuť. Na druhej strane je Noc na lysej hore a tá je tiež vynikajúca, ale inštrumentoval ju Rimskij-Korsakov a to je tiež počuť. Oveľa menej silne kontrastujúcich plôch. Čo sa dá robiť? Musorgskij bol ťažký ožran, a tak museli jeho veci dorábať iní. A všetkým sa to nemohlo vydať rovnako dobre. Ďalšia vec: V posledné dni, keď som schopný aspoň trochu sa sústrediť (a je to zriedka), čítam Doktora Fausta. Sláva Selme! Mám pocit, že vďaka nej a cezo mňa „objavia“ moji vrstovníci Thomasa Manna. Je to veľké, múdre a citlivé dielo a pre mňa osobne mimoriadne závažné pre dve veci: Po prvé, hlavný hrdina je hudobník, Thomas Mann jeho tvorivé zrenie rozvádza odborne a to ma zaujíma, keďže hudobnú teóriu pre túto postavu si vypožičal od Arnolda Schönberga. A toho ja rád. Po druhé, a to ma prekvapilo, viaceré biografické detaily zmienenej postavy sa kryjú so životom Friedricha Nietzscheho a je zrejmé, že to nie je náhoda. Postava aj hovorí, aj koná ako on. On bol vzorom, ktorý podmienil jej vznik. Čo ešte viac môžem napísať? Konečne kniha, ktorú je nevyhnutné čítať.

Juhoslávia sa zdá byť úplne zakopaná. Samozrejme, ešte sa nevzdávam, ale neviem, neviem.

Dvakrát som hľadal Bumbu, nebola doma. Na tretí raz som ju našiel, o Tebe nič nevedela, ale mi sľúbila, že bude telefonovať k Tvojmu otcovi a že mi povie. Včera som jej volal do práce, nevedela nič. Dnes som jej volal zas, nevedela nič. V pondelok jej zavolám zas, alebo k nej niekedy večer ešte predtým skočím. Nebude vedieť nič, ale tvári sa vždy veľmi účasne. Aspoň niečo.

Temer každú noc sa mi snívaš. Napríklad: Šli sme niekde von z Bratislavy, niečo na spôsob Tatier, niekto s nami ešte bol, ale už neviem kto. Na akejsi ceste sme sa od seba odtratili a potom postupne vychádzalo najavo: Spriahla si sa s nejakým miestnym playboyom, ktorý inakšie podľa mňa nebol ani pekný a ešte bol aj blbý. Keď som Ti to čo najzdržanlivejšie vytkol, spiklenecky si sa mi zdôverila, že to robíš len preto, aby si na Teba nemohol robiť nároky „chatár“, ktorý bol už kedysi predtým Tvojím milencom. To ma vyviedlo z miery a nechápal som, prečo si do tej hry vôbec nezahrnula mňa. Tvárila si sa, že to je pochopiteľné, keďže nič spolu nemáme. Tak som plakal a potom som Ťa v bezmocnom zúfalstve mlátil, lebo už nebolo iné východisko, ale to Ťa ešte viac zatvrdilo proti mne a ušla si. Tak uznaj, že to je strašné.

Snívajú sa mi aj krajšie veci. Minulú noc si sa objavila na celkom malý moment a hneď si aj zmizla, ale celý ten čas som Ťa líbal. Aj sa Ti to páčilo, aj si sa trochu smiala. Bola si ohromne roztopašná.

To sú sny. A skutočnosť je taká, že veľmi bez Teba trpím a je to aj krásne, aj zlé. Mám strach. Akonáhle začnem triezvo hodnotiť situáciu, v ktorej si, mám strašný strach, lebo tu a tam, to je rozdiel. Mám strach, že Ťa ľúbim viac, než Ti bude milé. Než budeš môcť zvládnuť. A určite Ťa ľúbim príliš na to, aby som išiel proti Tebe. Tak neviem, čo z toho vzíde, neviem.

Ty vieš?

TVOJ DEŽO

[máj 1971]

Evka moja, sereš Ty na mňa ako na placatý kameň. Láska, to je len samé nešťastie. Ale nezabijem sa ja a radšej Ti dačo teraz napíšem. Telefonoval som s Bumbou a ako som posledne predpokladal, zas nevedela nič. Ale už má kvôli mne také výčitky svedomia, že keď s ňou zajtra budem a zas o Tebe nebude žiadnej správy, tak si určite niečo vymyslí, len aby mi lepšie bolo. Už sa teším.

Platňa Ti dnes odišla. Ja by som to bol ťažko zvládol, ale našli sa všakovakí dobrí ľudia, čo ma na rozdiel od Teba radi vidia, a tí to všetko za mňa nezištne vykonali. Tak dúfam, že Ti príde v celosti. Vybral som si dnes tému na teoretickú diplomovku. Nebude to maličkosť, ale hádam si zuby nevylámem. Bude to Dostojevskij a film. Tak ma čaká kopa filmov a literatúry. Trošku sa aj teším. Ale nie veľmi.

Zajtra a pozajtra idem povinne na divadelné predstavenie do Reduty. Lebo prišli súdruhovia zo sesterskej školy z Leningradu a budú hrať Višňový sad, či čo a účasť je prísne kontrolovaná. Aj lístok som už dostal. Zvedavý som na bárišne. Ale nie veľmi.

Poklebetíme. V jednej kreténskej krajine, ktorú k smrti nenávidím a ktorá sa volá Taliansko, alebo tak dajako, vyšlo nedávno Requiem za Danku Košanovú. Tak sa čakalo, čo na to autor. Autor povedal, že síce, súc dezorientovaný, napísal v oných dňoch nejakú defetistickú, i keď bezvýznamnú básničku, ale že sa k tomuto zločinu otvorene priznal a priznáva a skôr by ho zaujímalo, prečo sa iní, ktorí majú masla na hlave oveľa viac, nepriznávajú, vôbec už nehovoriac o tých, ktorí dodnes publikujú pod rozličnými pseudonymami v televízii, atď.

Šikovne to vymyslel.

Čo však je lepšie: V tých dňoch chodieval po nociach k istej mladej dáme muž s veľkým knírom a s malým kníračom menom Bebsy, ktorý medzitým, chvalabohu, zdochol, a teraz sa volá Griffin. Ten muž u tej dámy zvykol ostať celú noc a nemusím Ti v Tvojom veku vysvetľovať, čo tam robili. Nuž, a autor hore spomenutej básničky na jej riadkoch zaznamenáva túto drobnú tragédiu, z akých sa skladá sám život (pretlmočím vlastnými slovami): Blúdiac v chmúrnej beznádeji nevedel som už, kam sa podieť, keď tu zrazu svetielko posledné a krásne svitlo mi – láska moja. A moje kroky šli samy, kde srdce kázalo. Srdcu nerozkážeš. Lež, ó, aký bôľ! Na mojom mieste LEŽAL MUŽ KRÁSNY SÍCE, NO DUCHOM PRÁZDNÝ. Obstaraj si básničku a zistíš, že tak je, ako vravím. To KRÁSNY musíš chápať ako umeleckú nadsádzku. Moja milá.

Toľko zo sveta bielych telefónov.

Teraz správa o počasí. Je strašne horúco. Nemám to rád.

Vyšla o mne kopa kritik aj tu, aj v Čechách. Najprv som si myslel, že Ti pošlem, ale to by bolo trochu trápne, tak Ti len oznamujem, že všetky sú jednoznačne kladné a vyjadrujú sa v samých superlatívoch. Takže by som už pomaly aj mal začať voľačo hodnotného produkovať, keď o mne tak pekne píš.

Ozaj, tá mladá dáma je už manželka toho bradáča.

Od dvadsiateho začíname s kapelou oprašovať a začiatkom júna budeme mať v Prahe v Lucerne veľikánsky koncert. Napíšem ešte, kedy presne, a potom mi drž aspoň zo zdvorilosti palce.

Ja teraz skoro nikde nechodím a nič ma nezaujíma, ale pre zaujímavosť Ti oznamujem, že som počul, že Zita chodí s Vladom Černým. (!) Bárs by to bolo tak. To by bol dôkaz, že už celý svet osprostel. Je mi na blitie, moment. Už je to lepšie.

Zabudol som Ti povedať, že ten knírač je náš kamarát P. B.

Prosím Ťa na kolenách, poď ku mne a môžeš spievať hoci aj celý deň, mne je to už všetko jedno.

Vieš ako kvôli Tebe chudnem?!

Strašne nežne Ťa (v duchu) hladkám tam, kde to máš najradšej.

Počkám na Teba.

Evka moja.

Tvoj Dežo

P. S. AK SI ZABUDLA, BÝVAM NA DOHNÁNYHO 6 A TO DOVTEDY, KÝM BUDEŠ CHCIET.

[máj 1971]

Láska moja moja, dostal som včera aj list, aj kartu a taký som rád! Len som si uvedomil, čo som už síce predtým tušil, ale nevedel som, že to je naozaj, že totiž nás delí týždeň. Absurdná vec. A keby som sa Ťa, nedajbože, chcel voľačo spýtať, odpovieš mi až o dva týždne.

A za taký týždeň sa všeličo môže zmeniť, takže to, čo píšeme, nemusí už potom byť ani pravda. Ale mala by byť. Ty si moja milá. Toto ja tvrdím a tak to bude aj vo chvíli, keď to budeš čítať. Lebo aj veľká riť vie očariť. → *TAK TOTO JE STRAŠNÁ BLBOSŤ. BUĎ TOLERANTNÁ, SOM MLADÝ.*

Dnes je streda a za chvíľu pôjdem na to povinné divadlo, o ktorom som Ti už tuším písal. Nebude to maličkosť.

Kúpil som si pred hodinou džinsy. Sú menčestrové a tmavomodré a vyzierám v nich celkom ani štíhly chlapec. Ach, dífky, dífky...

Marenčin mi odmietol uznať Weekend za diplomovku, tak musím do septembra spísať nejaký iný scenár. On síce trval na tom, aby som urobil dajaké zásahy do hentohto, ale ja som mu povedal, že nie a nie.

To bolo včera. Nedá sa s ním diskutovať ani máčik. Je to blbej encyklopéd.
Je!

Ale to nevaďí. Talent máme, niečo uděláme.

Policaĳti robia razie po krčmách a nútia vlasatých, aby sa strihali. Mňa zatiaľ nenašli, lebo sa skrývam. Až ma nájdu, nech si ma zožerú. Mám aj BRADU.

Ale ak chceš, oholím sa. Lebo sa neholím, odkedy si preč. Protestujem. (*TO SOM TI PÔVODNE CHCEL ZAMLČAŤ. VIDÍŠ, VIDÍŠ...*)

Keď mi dakedy budeš dačo písať a nebudeš mať čo, tak píš hocijaké blbosti, lebo ja chcem s Tebou byť a byť!

Už sa mi s Tebou nesníva nijaké zlé, len dobré. Znamená to, že je už všetko v kýbli? Mám sa pozrieť do snára?

Ak čo najrýchlejšie neprídeš tam, kde je Tvoje miesto, tak mi neostane nič iné, len Ťa opustiť, aby SI PRIŠLA skočiť z môjho okna.

Nie je to ani tak vysoko.

Ľúbim ťa veľmi veľmi. Možno je Ti už fádne, že to stále opakujem.

Ale ja som tvrdohlavý a zaťatý. A budem Ti to dokazovať dovtedy, kým od toho pri mne spolu so mnou neosprostieš.

Bozkávam Ťa vášnivo nežne, viac než vládzem.

[17. mája 1971]

Eva, láska moja, práve, práve som dočítal Tvoj list a ešte sa trasiem, ale už Ti aj pišem. Je pondelok, pol druhej poobede.

Vravíš, že Ti nepíšem!!!

Poslal som Ti štyri listy, (tento je piaty), všetky EXPRES. Okrem toho platňu Musorgského. Je možné, že by si to nebola dostala? Veď adresu som písal takú istú, ako je na zadnej strane obálky, ktorú mám teraz pred sebou, iba tam chýbalo to soc. IRIS (čo to je?), ale môže to mať nejaký vplyv? Ak si nič nedostala, tak to je strašné a ani mi to nepríde nazad, lebo nepíšem spiatočnú adresu. Samozrejme. Ale platňa bude určite v poriadku, na tej spiatočná adresa je.

Tak to by si prišla o všetko, čo Ti tam rozprávam, a ja si už väčšinu z toho nepamätám, iba to, že Ťa ľúbim, ale to Ty dobre vieš.

Neverím, že Ti tie listy neprišli!!!

S tým Mitanom to je úplne jasné.

Matrónu z Efezu ešte nemám, ale neposielaj mi svoju. Budem ju mať.

S tým Tvojím písaním to však naozaj nie je slávne. Prvý list bol krátky a krásny. Pohľadnica, ktorá ho sprevádzala: pozvanie na talianske schody. Špatný žart. A tá ďalšia – srdečný pozdrav. (To je už priveľa.) Ale nemysli si, že teraz nežartujem, lebo žartujem. Všetko od Teba je lepšie ako nič od Teba. Rád sa tých vecičiek zamyslene dotýkam. A moja sebakázeň je na slušnom stupni, lebo keď sa sústredím, tak dokážem na Teba aj minútu nemyslieť. Ináč Ťa mám. (Na snehu v horách a ešte inde, nepoviem kde a ešte, kde len chceš.) Včera som strávil asi dve hodiny u Selmy. Vrátil som jej totiž Doktora Fausta, čo bol pre mňa obrovský zážitok. Myslím, pravdaže, čítanie tej knihy, nie vracanie.

Tak sme si podiškurovali na všelijaké témy, aj mimoliterárne, však čo Ti budem hovoriť, vieš si iste predstaviť, že aj my dvaja sme boli na pretrase, a odchádzal som so značne stiesneným pocitom a ešte s jednou ďalšou knižkou pod pazuchou. (*Nevyjadroval som sa!*)

Ak si naozaj nedostala odo mňa žiadny list, tak Ti musím povedať, že sa veľmi kvôli nám trápiš.

Tento Tvoj je datovaný desiateho a poslaný jedenásteho. Dnes je sedemnásť, takže to ide šesť až sedem dní. Ja som Ti písal prvý druhého, poslal tretieho, lebo bol pondelok, ale expres, tak by to malo ísť trochu rýchlejšie. Nerozumiem tomu a strašne ma to sere. Dúfam len, že to v najbližších dňoch dostaneš a dáš mi chytro vedieť. Je to taký idiotizmus! Píšem, ako keby to nemalo trvať ďalší týždeň, než to dostaneš. Je to na môj vkus privysoká matematika. Pod' radšej ku mne.

Správa o počasí: Je už strašne horúco a žiadna búrka, žiadny dážď. Pokiaľ nemusím, nevyliezam.

Dnes sme v škole na Marenčinovom seminári rozoberali Lihositov scenár. Nestojí za veľa a veľmi sa ma to dotklo. O to viac, že moje výhrady prijímal osobne a podráždene. Tuším, že je už medzi nami úplný koniec. Vzťahový už visel nad nami dávnejšie, však vieš. Ale teraz sa k nemu pridruží aj ten hlavný, pracovný, lebo v tom scenári sa vyfarbuje s takou ideológiou, že by to ani koza nežrala. Dokonale v tom manželstve osprostel. Je mi z toho strašne nanič.

Inými slovami, nebyť Teba, tak som už ako kôl v plote. A Ty tu nie si, takže aj som.

Odpusť, prosím Ťa, ako si aj ja odpúšťam, ale nestopuje tie moje listy pán manžel?

Teraz som Ti strašne chcel niečo zlého napísať, takého, čo mi loží v hlave, a Ty vieš, čo to je, ale si to najprv rozmyslím a až potom Ti prípadne poviem. Ale Ty sama vieš, tak keď mi budeš písať, alebo keď na mňa budeš myslieť, sa netvár,

že nevieš. Ocitli sme sa vo veľmi zamotanej situácii. Ja z toho zblbnem asi.

Selma hovorí, že ak Ťa milujem, nech sa uspokojím s tým, čo bolo. Bez ohľadu na to, či to hovorí ona, alebo hocikto, povedz: dá sa to? alebo smie sa to? *ALEBO CHCEŠ TO?*

Nehnevaj sa na mňa, ale ja to tu nemám komu povedať a aj tak je to len naša vec. Tak Ti teda jednu tisícinu z toho vravím. A vôbec sa mi neuľavilo. Ale stop. Nie som Daško, ale Dežko. Nevieš to? Čo tam robíš? Trafil by ma šľak, keby som to vedel?

Napíš trošku k veci, ak sa to len trošku dá.

Alebo neber túto hroznú náladu, čo teraz mám, vážne a píš, čo len chceš.

Chvíľami, odkedy si preč, si so sebou neviem dať rady. Poznáš ma, tak sa nezlob. Jedno je isté:

na Vás

vie

dvadsaťštyri

áno, koľko chceš a viac ešte

Tvoj Dežo

[pred 10. júnom 1971]

EVA, MILUJEM ŤA. Už som si myslel, že mi nikdy nenapišeš (prečo?), ale napísala si a to je strašne dobre. Keby si videla, aký som šťastný, mala by si z toho určite veľkú radosť.

Najprv to, čo je horšie: posledné dni veľa pijem. Kde si? Teraz ale mám prečo prestať. Stretol som sa včera na ulici s Bumbou a hovorili sme o Tebe. Vyhadzovala mi na oči, že som spustnutý, a ja som jej zakázal písať Ti o tom, ale keďže je jasné, že nepovie, čo nevie, radšej sa Ti priznám sám, aby si nedajbože nemyslela, že Ti niečo tajím. To, čo je už staré: Strašne mi chýbaš a neviem, ako to pôjde ďalej.

Nič ma tu neteší.

Bumba hovorila o tej Juhoslávii, ktorá je, ako som Ti už písal, pre mňa totálne uzavretá, ale ona to má vraj tiež dosť neisté. Tak pri tej príležitosti padol návrh Bulharsko. ČO TY NA TO?

To, čo chceš vedieť: Nemyslím, že je zle, že idem písať ďalší scenár, ale mi

to je dosť jedno. Čo budem písať, neviem, ale celkom iste to bude paródia na „vážny“ scenár. Niečo na spôsob namaľujem si šibenicu na biele plátno a potom sa na ňu obesím, ale šibenica sa zlomí a tresne ma do hlavy, a keď o tom budem špekulovať, zistím, že v dreve musel byť nejaký kaz. A pôjdem si kúpiť nový štetec. Takto dajako.

Uznaj, že vážne drámy sú na posmech. Všetko, čo sa tvári vážne, je už dnes paródia. Z čoho vyplýva, že paródia je vážna vec. A ja sa, ako iste vieš, zaoberám výlučne vážnymi vecami. (Potlesk.)

Kritiky: Je ich hromada, ale keď ja ani jednu nemám. Sú všetky na Slovensku a oni si to tam dávajú do nejakého archívu, takže to, čo spravím, je: Odpíšem z nich pasáže, ktoré sa ma týkajú, a pošlem Ti.

Ale načo? Musí ti nejaký škraček potvrdiť, že ten, čo Ťa ľúbi, je dobrý? No. Pošlem Ti v najbližšom liste.

Minulú sobotu sme začali skúšať. Dnes je piatok. Desiateho júna hráme v Lucerne samostatný koncert. Predtým v Plzni. Ide zo mňa byť kšeftár. Desiateho ale na mňa večer napriek všetkému veľmi silno myslí. Aby sa mi v prostriedku najlyrickejšej pasáže začalo čkať.

S tou Zitou a s Vladom to fakt je hlúposť. Čo je ale totálna blbosť: Zita rozmlátila auto na triesočky a myslím, že ešte stále leží s otrasom mozgu. (Doma a s ľahkým.) Veselý ju asi nenávidí, lebo už na druhý deň jej zohnal a kúpil novú karosériu, takže z postele môže Zita zas sadnúť rovno do auta a tentoraz sa už zabiť, ako sa patrí.

V aute bola ešte Velecká a Vlado. Nikomu sa v podstate nič nestalo. Dosť ma to vykoľajilo, keď som sa o tom dozvedel. Ten idiot mi to rozprával, ako nesmierne zaujímavú udalosť, s ktorou sa treba pochváliť. Myslím Vlada. Tvojim dífkam odovzdaj moje srdečné pozdravy a odkazujem im, aby sa vysrali na Talianov, kým je čas. Radím im to preto, lebo mi tiež trochu prirástli k srdcu. A ešte preto, že im radiť môžem. Tebe už menej. A Regine vysvetli rozdiel medzi žiznenou a chudožestvenou pravdou. Keď je taká jemnocitná.

Pokúsím sa zhudobniť niektoré Stachove básničky.

Občas sa ukážem u Selmy, poklebetím a odnesiem nejakú knižku. Posledne to bol Hermann Hesse. To je PÁN AUTOR! Ťažký nietzscheovec. Vôbec všetko, čo v poslednej dobe čítam, sa v tom bode stretáva. Thomas Mann, Hesse aj zenbudhizmus, na ktorý som sa vrhol, a zháňam, čo sa dá. S Mitanom a s Leom často diskutujeme. Som im za to chvíľami vďačný, ale oni to nesmú vedieť.

Si stará, a preto som k Tebe tolerantný. Básnička je krásna. Škoda, že ne-

mám zmysel pre poéziu, lebo by som Ti aj ja dakú napísal. Ale môže takýto neotesaný grobian písať básne? To škaredé slovo Ti, pochopiteľne, odpúšťam. A myslím, že je ešte stále prislabé. Ale viem, že Ty škaredé slová nikdy nevravíš.

Evka moja, ak len trochu môžeš, piš často. Ide o intervaly. Keď o Tebe desať dní nič neviem, nesmieš sa čudovať, že sa ožeriem. A opitý človek, to je hotoť opica. Ja som Ti teraz nepísal dlhšie preto, lebo som nevedel, či Ti moje listy vôbec chodia. Teraz už viem, že chodia. Tak Ti budem písať tak často ako Ty mne. Čiže budeš mať, čo budeš chcieť. Nekvalifikuj to ako vydieranie, hoci by si mala trochu pravdu. Budem Ti písať trochu častejšie ako Ty mne. Lebo Ťa veľmi ľúbim. Si rada, keď to počuješ? Piš mi.

Predstav si, čo som ja za hovado. Zabudol som, kedy máš narodeniny. *TO SA MI PODOBÁ.*

Snívali sa mi v posledné dni dva sexuálne sny. Ty si sa mi v nich snívala. Nehnevaj sa. Smej sa. Je to pravda! No čo. Život je ťažkej.

Keď sme sa lúčili pred našim domom a Ty si ešte nevedela, že prídem aj k autobusu, povedala si, že by si chcela mať so mnou dieťa.

Pamätám si to.

Dežo

[máj – jún 1971]

Milá moja moja, snívala si sa mi práve, ale už si sa dosnívala, lebo som už hore, je utorok ráno. Bol to dosť zlý sen, ale aj keď ma zabiješ, neviem, čo sa dialo.

Ale zlé sny mám podistým preto, že som chorý. Nevieť, čo mi je. Chodím ako palicou praštený, pulz mám 50 a strašne sa ľutujem. Teraz by sa patrilo, keby si ma trochu opatrovala. No ty máš hromadu iných starostí.

Odpovedaj mi trochu na listy, čo Ti píšem. Chcem sa s Tebou rozprávať aj hádať.

V sobotu a v nedeľu sme skúšali. Dalo sa to vydržať. Ale neteší ma to. Zháňala ma Eva Trnková, až ma zohnala. Dosť som sa toho bál, lebo som odvtedy nemal s ňou nič dočinenia, ale chovala sa veľmi slušne, i keď zámer bol zrejmy. Išlo o to, že nastúpi ako dramaturgička u Terena a chce začať s nejakým mojím scenárom. Pokojne som jej vysvetľoval, že žiadny nemám a žiadny písať nehodlám, ale potom z nej vyliezlo, že chce Weekend. Tak to je, samozrejme, úplná blbosť, ale prisľúbil som, že jej ho dakedy dám. Tvrdí

totiž, že Teren sa vo svetle najnovších uznesení chystá podstatne zmierniť kurz. Ak by to tak naozaj bolo, tak výborne. Ale to tak vôbec nebude. Však, milá moja?

Zajtra mám skúšku z Michaelliho. Musím sa podrobne pripraviť na referát o scénickej hudbe. Trochu fraška.

Tento stroj je dokonale po... ale bodky robí slušne.

Správa o počasi: Konečne je chladno. Aspoň niečo.

Odpusť, že z tohto listu veľa nebude, ale ako som už spomenul, je mi pod psa, a preto len čo prídem z pošty, ľahnem si a budem si Ťa predstavovať vo všetkých necudných polohách. To ma hádam preberie. Nenávidím vylihovanie bez Teba.

Posielam Ti výpisky z dvoch bratislavských a z dvoch pražských kritik. Vybíral som ich náhodne a je ich o dosť viac, ale je to v podstate všetko rovnaké. Podrobnejšie recenzie budú v odborných časopisoch, ale až neskôr, lebo napríklad Melódia má uzávierku tri mesiace pred vyjdením. Tak potom Ti pošlem.

Myslím, že budeme musieť žiť spolu.

Píš mi, prosím. Dám si hlavu na Tvoje prsia a budem Ti spievať tak ticho, že to ledva budeš počuť, ale každý jeden tón bude o tom, že si Ťa nedám.

A Ty sa poobzeráš a povieš celkom nahlas: dežko ježko, čo to táraš? Vtedy sa už ale rozzúrím.

Tvoj Dežo

Práca 24. 4. 71

... Novým zážitkom bola však premiéra skupiny PROVISORIUM, ktorej vedúci Dežo Ursiny po trojročnom mlčaní znova v Lucerne triumfoval. Vystúpenie tohto kolektívu možno označiť za štýlovo najvyhranenejšie a za veľmi osobitý prínos do československého beatového diania. Úspech, ktorý sa prejavil na záver tohto vystúpenia, bol spravodlivým ocenením Ursinyho impresívnych a veľmi originálnych kompozícií...

Mladá fronta 22. 4. 71

... Myslím, že odpoveď na uvedené výtky bolo záverečné vystoupení Deža Ursinyho a jeho skupiny PROVISORIUM z Bratislavy. Ursinyho si dobre pamätujeme z jeho víťazství na I. beatovom festivalu (letos byla akce nesoutěžní přehlídkou), kdy se skupinou Soulmen překvapil krásnými, citlivými písněmi a tichým, decentním zvukem. Tři roky nedal o sobě Ursiny sly-

šet, v ústraní pracoval na prestavbe skupiny a prípravě nového repertoáru, ktorý rozváděl množství hodnotních hudebních nápadů i v dvacetiminutové suity, až se konečně představil pražskému publiku. Jeho vystoupení nepostrádalo hříchy premiér, drobné, lehce odstranitelné kazy, jeho hudba však přinesla stejný zážitek jako v éře Soulmenů, jenom byla bohatší o tři roky úspěšného hledání...

Svobodné slovo 27. 4. 71

... a konečně největšímu objevu letošní sezony Dežo Ursinyho – vítězi prvního beat festivalu, o kterém se tři roky neslyšelo... kompozice Ursinyho, to jsou i podle nejpřísnějších parametrů kvalitativní plus naší beatové scény. Máme vynikající vyrovnané kolektivy (Flamengo, Provisorium) odpovídající nejen světovým trendům, ale i současným požadavkům publika...

Hudobný život 3. 5. 71

... No a nakoniec najväčšie prevkapanie festivalu – PROVISORIUM Deža Ursinyho. Skupina pôsobila dojemom kompaktného, výborne zohraného celku. Skladby mali zaujímavú kompozičnú výstavbu a celkový sound súboru by sa dal prirovnať ku zvuku skupiny King Crimson – hádam boli ešte sugestívnejší. Môžeme kľudne povedať, že Provisorium bola najvyhranenejšia a najosobitejšia skupina tohoročného festivalu. Ich vystúpenie bolo naozaj dôstojným záverom festivalu.

Práca 24.4.71

.... Novým zážitkom bola však premiéra skupiny PROVISORIUM, ktorej vedúci Dežo Ursiny po treťročnom mlčaní znova v Lucerne triumfoval. Vystúpenie tohoto kolektívu možno označiť za štýlove najvyhranenejšie a za veľmi osobitý prínos do žánrovo-tematického beatového diania. Úspech, ktorý sa prejavil na záver tohto vystúpenia, bol spravodlivým ocenením Ursinyho impozantných a veľmi originálnych kompozícií....

Mladá fronta 22.4.71

....Myšlím, že odpoveď na uvedené výtky bolo záverečné vystúpenie Deža Ursinyho a jeho skupiny PROVISORIUM z Bratislavy. Ursinyho si dobre pamätáme z jeho víťazství na 1.beatovom festivalu /letos byla akce neapoutěná přehlídkou/, kdy na skupinou Soulas převzal krásnými, citlivými písněmi a tichým, decentním zvukem. Tři roky nedal o sobě Ursiny slyšet, v ústraní pracoval na přestavbě skupiny a přípravě nového repertoáru, který rozváděl množství hodnotních hudebních nápadů i v dvacetiminutové suity, až se konečně představil pražskému publiku. Jeho vystoupení nepostrádalo hříchy premiér, drobné, lehce odstranitelné kazy, jeho hudba však přinesla stejný zážitek jako v éře Soulmenů, jenom byla bohatší o tři roky úspěšného hledání....

Svobodné slovo 27.4.71

.... a konečne najväčšiemu objevu letošní sezony Dežo Ursinyho – vítězi prvního beat festivalu, o kterém se tři roky neslyšelo....kompozice Ursinyho, to jsou i podle nejpřísnějších parametrů kvalitativní plus naší beatové scény. Máme vynikající vyrovnané kolektivy /Flamengo, Provisorium/ odpovídající nejen světovým trendům, ale i současným požadavkům publika...

Hudobný život 3.5.71

.... No a nakoniec najväčšie prevkapanie festivalu – PROVISORIUM Deža Ursinyho. Skupina pôsobila dojemom kompaktného, výborne zohraného celku. Skladby mali zaujímavú kompozičnú výstavbu a celkový sound súboru by sa dal prirovnať ku zvuku skupiny King Crimson – hádam boli ešte sugestívnejší. Môžeme kľudne povedať, že Provisorium bola najvyhranenejšia a najosobitejšia skupina tohoročného festivalu. Ich vystúpenie bolo naozaj dôstojným záverom festivalu.

[jún 1971]

Strašne dobré, strašne krásne a ľúbim Ťa. Nevie, či sa dá viac. Za dva dni dva Tvoje listy a príslub, že hneď bude tretí. A oba iné ako predošlé, lepšie, lepšie. Som veľmi šťastný, ale nezní to banálne? Prosím Ťa, nie.

Eva moja moja, dobre vieš, že si zase bola dlho ticho a mne zas z toho nebolo najlepšie a zas som pil a mnoho – čo som mal robiť? Nie nenechať ma zabudnúť, ale nenechať ma zmalodušniť a zoslabnúť, to nesmieš. Nemáš sa dobre a myslíš hádam, že ja sa mám? Myslíš, že sa nerozplizujem v maličkostiach, z ktorých podaktoré sú existenčného charakteru? A nie je pre mňa jediná možnosť, ako vypnúť a smiať sa všednosti, práve správa, že si a že chceš byť moja aj naďalej? Tvoje listy nečíta nikto, no zato ja toľkokrát až hrúza. A nehnevaj sa, nebolo ich zatiaľ príliš. Je síce pravda, že list nie je diskusia zoči-voči, ale to predsa neznamená, že sme prestali diskutovať. Lebo my už musíme asi zostať spolu a upozorňujem Ťa, že SOM dobrodruh.

Ľúbiš ma, samozrejme, ale nevieš, čo s tým. Čo by s tým, preboha, malo byť? Ľúb ma!!! Tak ako Ťa ľúbim ja. O čom rozmýšľaš pri takzvanej minimálnej syntéze rozumu a citu? O praktických dôsledkoch? Nie je našej lásky (v ktorú tak verím) pre takúto úvahy škoda? Neprežijem nikdy s nikým, čo som prežil s Tebou, a netúžim ani to isté prežiť s Tebou ešte raz, ale viac a nanovo a SAMOZREJME, ŽE S TEBOU! vieš?

Čo tam po prvej vete? Nasrať. Píšem, čo chcem, a predstavujem si Ťa pri tom. Akoby si sedela tu pri mne a jediná moja túžba v tejto chvíli je, aby si mala ten istý pocit, až to budeš čítať.

Myslela si na mňa počas koncertu. To je dobre. *AJ JA NA TEBA*. Chceš, aby som Ti napísal podrobne. Ale keď neviem, čo sa Ti zdá dôležité. Mne skoro nič, akurát tieto maličkosti: Lucerna bola nabitá, úspech bol veľakánsky, býval som v hoteli Park, vo chvíli, keď si mi písala, som už pil a pil som aj pred koncertom a asi o tretej ráno som išiel spať. Na izbe som bol so svojím kamarátom Jozefom, ktorého som Ti neraz spomínal. A to najlepšie nakoniec: Na druhý deň doobeda som bol na riaditeľstve Supraphonu, kde som dohodol nahrávanie dlhohrajúcej platne po anglicky. Je to veľký úspech, lebo ten projekt, ktorý si možno pamätáš, medzitým z viacerých príčin stroskotal. Ale producenti sa o mňa pobili, a tak keď si ma chcel niektorý z nich kúpiť, musel pristúpiť na moje podmienky.

No a jeden pristúpil. Platňa sa bude nahrávať v Prahe v septembri v roz-

šírenom obsadení, niektoré veci budú asi aranžované pre symfonický orchester. Zmluvu, ktorá by to mala spečatiť, čakám začiatkom júla. Je to fajn? Ver mi, nerobí mi nič takú radosť, ako to, čo robí radosť Tebe. *A naopak.*

Kritiky pošlem, až nejaké vyjdú, dobre?

Žijem tu, ako som už naznačil, aj v nepríjemnostiach. Napríklad ma nahaľuje bezpečnosť a myslím, že sa mi pokúša prišiiť za krk vec, s ktorou nemám nič spoločného a ešte naviac vec politického charakteru. Dúfam len, že nevina je ešte zatiaľ dostatočný motív k sebaobrane.

Ďalej mám poťahovačky s vojenskou správou a Tebe je jasné, ako nerád by som vzhľadom na svoj pošramotený zdravotný stav išiel na dva roky slúžiť. A vyzerá to veru veľmi bledo. Nesmej sa, láska moja.

Zháňal som naveľa Matrónu z Efezu v univerzitke a pod menom Říha sú tam samé pohádky, ale žiadna matróna. Dve knihy som náhodne vybral a koukal som do nich a nič som nepohľadal. Tak ak chceš, pošli, ale ono sa to možno ani tak veľmi neponáhľa. Veď kedy sa uvidíme? Povedz! Prečo si mi neodpovedala v súvislosti s Bulharskom? Ja sa tu v lete budem musieť asi zblázniť.

Som veľmi rád, že sa Ti Musorgskij páči, a keď zbadám niečo dobré, neboj sa, pošlem Ti zas. A dúfam, že Lucia je už v poriadku a že to nebolo nič vážneho. Je to krásne dieťa. Až mi to je niekedy ľúto.

Nekúpila si si nič z tých platní, ktoré som Ti diktoval? Jednu z nich, „John Barleycorn must die“ od skupiny TRAFFIC, som práve dnes počúval v škole. Nič veľkého, ale veľmi príjemné. Dobré mi to padlo.

Školu mám až na skúšku u jedného pána v suchu. A pravdaže scenár. Píšeš, aby som na ňom robil. Tak listy Ti písať, to sa mi chce. A písať scenár zase nie. Až inokedy.

A Čína: ne, že nemajú, majú, majú!

Čo toto:

Zab kohouta, jenž věčně plaší noc,
Zab kohouta, jenž přivolává den:
na vlnách tmy se chceme kolébat
až na věčnosti lem.

Alebo:

Přišel jsem za tebou, venku ač sněží,
přišel jsem, venku ač chladně je,

otevři dveře, viz: v mokrému sněhu
tají mé šlépěje.
(A já Tě miluji, to všechno jenom proto.)
Bradu už nemám.
A keby si vedela, ako Ťa teraz bozkávam, bola by si rada. Aspoň nepichám.
Tvoj, Tvoj. Dežo

P. S. Bola Lýra. Strašné! Díval som sa na prvý súťažný večer a najlepšiu pesničku napísal bez srandy ELBERT. Nepostúpila ani do finále. Antisemitizmus?

Lúbim Ťa, Evka, lebo hviezd je plné nebo.

[jún 1971]

Láska moja, láska sem, láska tam, tento list bude jedna veľká výčitka. To sa ja od Selmy musím dozvedieť, že si mala narodeniny?! Bol som v sobotu (predvčerom) u nej, vrátil som jej knižku, trochu sme klebetili a zrazu toto! A ja som sa musel tváriť, že to je normálne, keď o tom neviem. A vieš, že som tušil, že to má byť niekedy teraz, ale som si nebol celkom istý a určite sa tiež pamätáš, že som Ťa prosil, aby si mi ten nešťastný dátum napísala. To som však pľtval ideálmi, lebo si stačilo uvedomiť, že nie je jednoduché od Teba vôbec nejaké listy dostať, a keď už, tak nemožno žiadať odpovede na otázky. Tak je to veru, láska moja.

Ale dosť žartov. Bol by som to rád vedel, aby som v ten deň mohol na Teba myslieť ešte viac ako obyčajne, aby som si mohol predstavovať, ako oslavuješ, s kým, čo robíš... Trafil by ma šľak?

Odvzdávam odkaz od Selmy: Poslala Ti aj s pánom Mittelmanom pri tej príležitosti telegram, ktorý sa však vrátil späť s tým, že adresa je nedostačujúca. Okrem toho Ti poslala pohľadnicu k Luciiným narodeninám, aby si vedela. To sa ma ale natoľko netýka. Ešte sa ma pýtala, či si sa mi náhodou neponosovala, že Ti neodpísala. Povedal som, že nie, čo je aj pravda. Vo štvrtok ide na Balaton. Ja ostávam tu.

Evka, možno Ťa poteší, že nepijem. Mňa to teší, len čakám, dokedy mi nepiť umožníš. Čas si krátim viac-menej skleroticky, dívam sa do televízora a čítam. Zhodou okolností práve teraz jednu mimoriadne dobrú knižku od Thorntona Wildera Ôsmy deň stvorenia. Vyšlo to v tej bestsellerovej edícii,

možno si o tom počula. Najlepšia knižka americkej literatúry, ktorú poznám. Ale čo z toho?

K tým narodeninám Ti dodatočne, ale o to vrúcnejšie želám, vieš čo. To, čo sebe. Nehnevaj sa na mňa. Lepší už nebudem. Ale keby si bola pri mne, voľačo by som ešte k tomu pridal. Bola by si hrozne rada, aj by si kričala. Myslím.

To more Ti závidím, ale len potiaľ, že more bez Teba ma nezaujíma. Nevieť, či som Ti písal, že mám celé prázdniny voľno, kapela nič nerobí, ja súkromne tiež nič. Ale dôležitejšie je, že Ti veľmi prajem všetko, čo Ti robí trochu dobre.

Správa o počasi: Dnes ráno asi o tretej, keď som už pomaly odkladal knižku, začalo pršať. Najprv to bol celkom tichý a nekonkrétny zvuk, ktorý veľmi plynulo silnel, ale ja som nevedel, čo to je, mozog aj telo mi oťaželi a mal som akýsi nedefinovateľný pocit konca, ale bez akejkoľvek úzkosti, veľmi odovzdaný. Potom som si banálnosť situácie uvedomil a zaspal som. Snívalo sa mi (naozaj) o Tebe, ale neviem už čo. Chcem ešte dodať, že sa nič nezmenilo a ja Ťa milujem. A čakám na naplnenie. A dokedy len chceš, som TVOJ.

Dežo

[júl 1971]

No vidíš. Je už otravné spomínať to Tvoje nešťastné písanie, čo už sa mám zabiť? Napíšeš mi, ja, samozrejme, ihneď Tebe a potom dva týždne nič. Tak aspoň tých pár upokojujúcich (?) riadkov, aj za tie Ti vďaka. Mimochodom by som ich práve teraz potreboval viac, lebo sa mi nežije dobre. Ani sa nepamätám, že by som niekedy bol žil horšie časy. Tak rob, ako myslíš.

Po unavenom úvode niekoľko príjemných informácií: Divadlo na korze je zrušené a časť súboru je priradená na Novú scénu. Ako radoví členovia, pochopiteľne. Zita Furková je na dlažbe.

Predvčerom telefonovali z Prahy zo Supraphonu, že moja dlhohrajúca platňa nebude. Kvôli anglickým textom.

Ty nepíšeš.

Ja nepijem. Systematicky slopem. Čo už?

Momentálne si už na žiadne príjemnosti nespomínam, ale dúfam, že aj to málo stačí. Veľmi Ťa potrebujem, pretože som skutočne na dne.